

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 kwietnia 2018r. powodowie Spółdzielnia (...) w K. i (...) + Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od pozwanego (...) Szpitala (...) w Z.:

- kwoty 216.403,95 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych płatnymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- kwoty 167,78 zł stanowiącej równowartość 40 Euro tytułem rekompensaty za koszty odzyskania wierzytelności.

W uzasadnieniu żądania powodowie wskazali, iż źródłem dochodzonej należności jest umowa z dnia 3 stycznia 2013r. zawarta z pozwanym w trybie ustawy prawo zamówień publicznych o kompleksowe utrzymanie czystości w obiekcie pozwanego, a żądana kwota 216.403,95 zł stanowi sumę odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, naliczonych w związku z nieterminowym regulowaniem przez pozwanego należności wynikających z faktur VAT wystawianych za wykonanie usług w okresie od 30 września 2014 r. do 30 listopada 2014 r.

(pozew k. 4-8; pismo procesowe powoda – zmiana powództwa k. 136)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany w dniu 13 czerwca 2018r. (sygn. akt II Nc 175/18) Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 216.403,95 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 27 kwietnia 2018r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.708 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(nakaz zapłaty k. 156).

W piśmie procesowym z dnia 29 maja 2018r. powodowie cofnęli powództwo w zakresie kwoty 928,56 zł i ostatecznie wnieśli o zasądzenie od pozwanych solidarnie na ich rzecz kwoty 215.475,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych płatnymi od 27 kwietnia 2018r. do dnia zapłaty.

(pismo procesowe powoda k. 136-137)

(...) Szpital (...) w Z. zakwestionował wydany nakaz zapłaty co do zasady i wysokości. W sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc następujące zarzuty:

1) przedwczesność żądania wobec niewywiązania się powoda z warunków umowy w zakresie obowiązku zawezwania pozwanego do próby ugodowej,

2) przedawnienie not odsetkowych objętych żądaniem pozwu,

3) nieprawidłowe wskazanie początkowego terminu naliczania odsetek od należności głównej poprzez błędne przyjęcie, że początek biegu terminu naliczania odsetek odpowiada dacie wymagalności roszczenia,

4) nieudowodnienie roszczenia z uwagi na załączenie do pozwu „rzekomych not odsetkowych” nie spełniających ustawowych wymogów formalnych odnoszących się do dowodów księgowych wynikających z ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018r., poz. 395 t.j.),

5) stosowanie niedozwolonego prawem anatocyzmu przy obliczaniu odsetek ujętych w notach odsetkowych,

6) częściowe spełnienie świadczenia w związku z: zapłatą w dniu 16 kwietnia 2018 r. kwoty 2.000 zł w postępowaniu egzekucyjnym w administracji prowadzonym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w K.; zapłatą kwot 928,56 zł i 74,67 zł na skutek wystawienia przez pozwanego dowodu księgowego kontrahentowi,

7) brak podstawy prawnej dochodzenia odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych,

8) brak podstaw prawnych do dochodzenia zapłaty kwoty 40 EURO w przypadku żądania wynikającego z not odsetkowych, a nie faktur VAT.

Niezależnie od powyższego (...) Szpital (...) w Z. w oparciu o art. 5 k.c. wnosił o oddalenie powództwa i nieobciążanie go obowiązkiem zapłaty na rzecz powoda odsetek od należności głównych wynikających z wystawionych faktur VAT z uwagi na ciężką sytuację finansową pozwanego jako placówki medycznej, zaś w przypadku nieuwzględnienia tego zarzutu i rozstrzygnięcia na niekorzyść pozwanego, wniósł o odstąpienie od obciążania go kosztami procesu na zasadzie art. 102 k.p.c.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 163-169).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 stycznia 2013r. między konsorcjum firm: Spółdzielnią (...) z siedzibą w K. oraz (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (Wykonawcą) a pozwanym (...) Szpitalem (...) w Z. (Zamawiającym) została zawarta umowa nr (...) o kompleksowe utrzymanie czystości w budynkach i na terenie (...) Szpitala (...) w Z. przy ul. (...) (§1 umowy).

Okres obowiązywania umowy strony określiły od dnia 7 stycznia 2013r. do dnia 6 stycznia 2017r. (§12 ust.1)

Strony ustaliły, że za wykonanie przedmiotu umowy Zamawiający zapłaci Wykonawcy uzgodnione wynagrodzenie (§ 4 umowy), które Zamawiający będzie płacił za każdy miesiąc przelewem na wskazany w umowie rachunek bankowy, na podstawie przedłożonej faktury VAT zawierającej nazwę usługi, ilość, cenę oraz termin płatności, zatwierdzonej merytorycznie przez właściwego pracownika Zamawiającego. Strony ustaliły, że termin płatności za zrealizowane usługi będzie wynosił 90 dni, licząc od dnia wystawienia faktury, przy czym za termin zapłaty uznawany będzie termin obciążenia rachunku Zamawiającego. (§7 umowy w zw. z §1 ust. 2 Aneksu do umowy). Wykonawca zobowiązał się wykonać przedmiot zamówienia zgodnie z umową i obowiązującymi przepisami a Zamawiający regulować należności za wykonane usługi (§3, §5 umowy).

(umowa k. 72-78; Aneks do umowy k. 80)

Strona powodowa wykonywała na rzecz pozwanego usługi zgodnie z zawartą umową i wystawiała z tego tytułu faktury VAT. Pozwany nie kwestionował ani jakości wykonanych usług, ani wysokości należności stwierdzonych fakturami.

W związku z przedłużeniem aneksem terminu płatności za zrealizowane usługi do 90 dni, termin wymagalności najwcześniejszej faktury (wystawionej w dniu 2 stycznia 2014r.) zapadał w dniu 31 marca 2014 r., a faktury wystawionej najpóźniej (w dniu 30 listopada 2015r.) – w dniu 28 lutego 2015 r.

Należności wynikające z faktur VAT wystawionych w okresie od 2 stycznia 2014 r. do 30 listopada 2014 r., pozwany zapłacił po upływie terminu określonego umową. W związku z powyższym strona powodowa wystawiała noty

odsetkowe i przedstawiła pozwanemu wyliczenia odsetkowe za opóźnienie w płatnościach wynagrodzenia umownego opiewające na kwotę 216.403,95 zł.

Noty odsetkowe stanowiące podstawę wyliczenia dochodzonej pozewm należności powód opracowywał w systemie operacyjnym Exel. Na nocie odsetkowej start naliczania odsetek jest tożsamy z terminem wymagalności faktury, ale faktyczną datą, od której naliczane są odsetki jest dzień następny po dniu wymagalności faktury. Każda wygenerowana w ten sposób nota odsetkowa zawiera kolumnę zatytułowaną „liczba dni opóźnienia”, która pokazuje, za ile dni zostały naliczone odsetki, przy czym nie uwzględnia ona terminu wymagalności faktury.

(okoliczności bezsporne; faktury vat k. 83-111; noty odsetkowe k. 12-23, k. 28-40, k. 226-231; wyliczenia k. 9,27,59; okoliczności niezaprzeczone)

Pismem z dnia 9 marca 2017 r. strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 216.403,95 zł tytułem odsetek za opóźnienie w zapłacie faktur VAT wystawionych w okresie od 2 stycznia 2014 r. do 30 listopada 2014 r., zakreślając termin zapłaty na dzień 23 marca 2017 r. z zastrzeżeniem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Ponieważ pozwany nie udzielił odpowiedzi na powyższą propozycję, powodowie w dniu 28 marca 2017 r. wystąpili do Sądu Rejonowego w Zgierzu z wnioskiem o zawiązanie do próby ugodowej, wskazując w nim, że suma wierzytelności należnych powodowi i objętych wnioskiem wynosi na dzień 24 marca 2017 r. 216.403,95 zł wraz z dalszymi odsetkami licznymi do dnia zapłaty należności głównej. Powód zaproponował pozwanemu uregulowanie powyższej należności w ratach i w przypadku zawarcia ugody zobowiązał się do nie dochodzenia i nie obciążania pozwanego kosztami związanymi z jej zawarciem. Pozwany, mimo powiadomienia nie stawił się w Sądzie na terminie posiedzenia jawnego.

Następnie strona powodowa pismem 12 kwietnia 2018 r. wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 216.403,95 zł tytułem odsetek za opóźnienie w zapłacie faktur VAT wystawionych w okresie od 2 stycznia 2014 r. do 30 listopada 2014 r., zakreślając termin zapłaty na dzień 26 kwietnia 2018 r. z zastrzeżeniem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego celem wyegzekwowania wskazanych w saldzie należności. Pozwany nie ustosunkował się do żądania powodów.

(wnioski o polubowne rozwiązanie sporu – wezwania do zapłaty k. 26 i k. 48; wyliczenia salda należności odsetkowych k. 59; wniosek o zawiązanie do próby ugodowej k. 220-221; protokół z posiedzenia w sprawie wniosku o zawiązanie do próby ugodowej sygn. I Co 434/17 k. 219; okoliczności bezsporne)

W grudniu 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Jastrzębiu Zdroju wszczął przeciwko pozwanemu postępowanie egzekucyjne o zapłatę należności wynikającej z tytułu wykonawczego Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w wysokości 103.724,11 zł. W marcu 2018 r. Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego w K. zawiadomił pozwanego (dłużnika) zajęciu wierzytelności pieniężnej w kwocie 12.964 zł wraz z odsetkami w wysokości 5.517,705 zł i wezwał go do nieprzekazywania w.w. kwoty bez zgody organu egzekucyjnego zobowiązanemu Spółdzielni (...) w K.

W związku z powyższym zawiadomieniem pozwany w dniu 16 kwietnia 2018 r. wpłacił na rzecz Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K. kwotę 2.000 zł.

(zawiadomienie o zajęciu wierzytelności k. 196-197; potwierdzenia wpłaty k. 198; zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego k. 179)

W dniu 28 lutego 2018 r. pozwany zapłacił powodowi w ramach objętego pozewm roszczenia kwotę 928,56 zł i kwotę 74,67 zł.

(dokumenty księgowe k. 200, k. 201)

Wysokość nieregulowanych należności z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie faktur VAT wystawionych w okresie od 2 stycznia 2014 r. do 30 listopada 2014 r. opiewa obecnie na kwotę 215.475,39 zł.

(wyliczenie salda należności k. 218; okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania. Dowody uznane zostały za wiarygodne w całości, albowiem nie budziły one zastrzeżeń Sądu, co do autentyczności i prawdziwości twierdzeń w nich zawartych.

Sąd zważył:

W niniejszej sprawie bezsporne było, że strony prowadziły współpracę handlową, w ramach której (...) Szpital (...) w Z. (zleceniodawca) zlecił Spółdzielni (...) w K. i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (wykonawcy) wykonanie umowy o świadczenie usług w zakresie kompleksowego utrzymania czystości w obiektach pozwanego.

Poza sporem pozostawało również to, iż powód działający jako konsorcjum wykonał swoje świadczenie, a pozwany nie zapłacił za wykonane usługi w terminach określonych w fakturach VAT wystawianych zgodnie z postanowieniami zawartej między stronami umowy. Niesporne było również to, że w związku z zaistniałymi po stronie pozwanego zaległościami w zapłacie w/w faktur powód w dniu wystawienia noty odsetkowej na łączną kwotę 216.403,95 zł obejmującą odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych.

Z uwagi na zgłoszone przez pozwanego zarzuty, spór sprowadzał się natomiast do ustalenia:

- 1) czy roszczenie powoda jest przedwczesne,
- 2) czy może być ono skutecznie dochodzone czy też uległo przedawnieniu,
- 3) czy powód prawidłowo wskazał początkowy termin naliczania odsetek od dochodzonej pozewem należności głównej,
- 4) czy załączone do pozwu noty odsetkowe spełniają ustawowe wymagania formalne dowodów księgowych wynikające z ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018r., poz. 395 t.j.),**
- 5) stosowanie niedozwolonego prawem anatocyzmu przy obliczaniu odsetek ujętych w notach odsetkowych,**
- 6) czy powód prawidłowo określił wysokość żądania w związku z częściowym spełnieniem świadczenia przez pozwanego,**
- 7) czy istniała podstawa prawna dochodzenia odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych,**
- 8) czy istniała podstawa prawna do dochodzenia przez powoda kwoty 40 EURO tytułem rekompensaty za koszty odzyskania wierzytelności.**

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie niemal w całości.

W celu ustalenia zasadności zgłoszonego roszczenia, należało przeprowadzić analizę kolejno zgłoszonych przez pozwanego zarzutów.

Zarzuty pozwanego dotyczące przedwczesności żądania i przedawnienia not odsetkowych objętych żądaniem pozwu były bezzasadne. Twierdzenia swoje pozwany wywodził z art. 118 k.c. statuującego 3 – letni termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Pozwany podnosił, że skoro terminy wymagalności faktur w związku z którymi zostały wystawione noty odsetkowe zostały określone na 2014 r., to żądanie wynikających z tych faktur roszczeń odsetkowych jako świadczeń ubocznych, których byt zależy od istnienia świadczenia głównego, wytoczone w 2018 r. należy uznać za przedawnione. Zdaniem pozwanego w rozpoznawanej sprawie bieg terminu

przedawnienia nie uległ przerwaniu, bowiem powód nie zawezwał go do próby ugodowej w przedmiocie objętych pozwem należności odsetkowych, mimo iż był do tego zobligowany z mocy umowy. Zarzuty pozwanego w tym zakresie okazały się bezpodstawne. Powód udowodnił złożonymi w toku postępowania dokumentami, że w dniu 28 marca 2017 r. wystąpił do Sądu Rejonowym w Zgierzu z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej dotyczącej należności dochodzonych pozwem wraz z dalszymi odsetkami liczone do dnia zapłaty należności głównej. Wobec tego, że termin wymagalności najwcześniejszej faktury przypadał na 31 marca 2014 r., a faktury wystawionej najpóźniej – w dniu 28 lutego 2015 r., uznać należało, że wniosek o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 28 marca 2017 r. stanowił (art. 123§1 pkt. 1 k.c.) czynność przerywającą bieg przedawnienia w zakresie wszystkich faktur, z których powód wywodzi swoje roszczenia, bowiem został złożony przed upływem 3 – letniego terminu przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynikającego z art. 118 k.c.

Na uwzględnienie nie zasługiwał także zarzut pozwanego dotyczący rzekomo nieprawidłowego wskazania w notach odsetkowych terminu początkowego naliczania odsetek od należności głównych wskazanych w poszczególnych fakturach VAT. Zdaniem pozwanego powód błędnie przyjął, że początek biegu terminu naliczania odsetek pokrywa się z datą wymagalności roszczenia. Zarzuty pozwanego w tym zakresie są nieuzasadnione. Powód udowodnił w toku postępowania, że fakt pokrywania się w nocy odsetkowej terminu startowego naliczania odsetek z terminem wymagalności faktury ma charakter techniczny wynikający ze specyfiki opracowywania dokumentów księgowych w systemie operacyjnym E. i nie ma wpływu na wysokość wyliczonych odsetek, bowiem faktyczną datą, od której naliczane są odsetki jest dzień następujący po dniu wymagalności faktury, zaś każda wygenerowana w ten sposób nota odsetkowa zawiera kolumnę zatytułowaną „liczba dni opóźnienia”, która pokazuje, za ile dni zostały naliczone odsetki, przy czym nie uwzględnia ona terminu wymagalności faktury. Pozwany, który do chwili wytoczenia powództwa nie kwestionował wysokości należności wskazanych w notach odsetkowych, nie wykazał w toku postępowania, aby wyjaśnienia powoda w tym zakresie nie miały przełożenia na stan faktyczny dotyczący sprawy. Tym samym uznać należało, że nie udowodnił w żaden sposób, iż wyliczenia powoda dotyczące terminu początkowego naliczania odsetek od należności głównych wskazane w notach odsetkowych są nieprawidłowe.

Przechodząc do kolejnych zarzutów strony pozwanej jakoby noty odsetkowe załączone do pozwu była wadliwe, a żądanie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych w zgłoszonej wysokości bezzasadne, należy wskazać, iż również ten zarzut nie zasługuje na uwzględnienie.

Pozwany powołując się na art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018r., poz. 395 t.j.) wskazywał, że stanowiące podstawę żądania pozwu noty odsetkowe nie są dowodami księgowymi w rozumieniu tego przepisu, gdyż nie zawierają elementów formalnych określonych przepisami prawa. Pozwany zarzucał, że przedmiotowe noty odsetkowe nie zawierają podpisu wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów, ani informacji pozwalającej na identyfikację ich wystawcy. Formułując zarzuty pozwany całkowicie pominął art. 21 ust. 1a cytowanej ustawy określający okoliczności, które pozwalają na niezamieszczenie na dowodzie podpisu wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów oraz stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych wraz z podpisami osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Zgodnie z powołanym przepisem obecnie można nie zamieszczać na dowodach: określenia jego rodzaju i numeru identyfikacyjnego, określenia stron uczestniczących w operacji gospodarczej oraz opisu operacji. Trzeba mieć też na uwadze, że procedura cywilna nie wymaga dla udowodnienia wysokości swoich żądań z tytułu odsetek wystawiania dokumentów spełniających formalne wymagania z zakresu rachunkowości.

Odpowiadając na pytanie, czy istniała podstawa prawna dochodzenia odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, wskazać należy, że w świetle art. 359 k.c. odsetki stanowią świadczenie uboczne /akcesoryjne/ w stosunku do sumy pieniężnej i należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej

albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu (§ 1 art. 359 k.c.). Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe (§ 2 art. 359 k.c.).

Obowiązek zapłaty odsetek może wynikać z ustawy lub czynności prawnej. Przepis prawny może przyznać sądowi lub innemu organowi kompetencję do ustanowienia tego obowiązku (por. art. 212 § 3 k.c.) lub ex lege kreować obowiązek zapłaty odsetek, jak przykładowo art. 481 § 1 k.c. (odsetki za opóźnienie) lub art. 5–8 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. W myśl art. 8 powołanej ustawy dotyczącego odsetek płatnych po terminie wymagalności od podmiotu publicznego, w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie; wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie (ust. 1). Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wbrew twierdzeniom pozwanego, strona powodowa była, z racji obowiązującej od dnia 1 stycznia 2016r. nowelizacji przepisów dotyczących odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych uprawnieni do dochodzenia tych odsetek. Zważyć należy, że w świetle art. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. 2016.684 t.j.) przepisy tej ustawy stosuje się do transakcji handlowych, których wyłącznymi stronami są przedsiębiorcy i m.in. podmioty, o których mowa w art. 3 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015r. poz. 2164), a więc m.in. jednostki sektora finansów publicznych. Z kolei art. 9 pkt. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (DFz.U.2016.1870 t.j.) wskazuje, że są nimi m.in. samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej. Z tych też względów nie ma wątpliwości, że stosunki prawne między stronami regulują także postanowienia ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

W tej sytuacji Sąd nie dopatrył się, aby rodzaj i wysokość żądanych przez powodów odsetek były bezzasadna.

Zasadnym okazał się natomiast zarzut pozwanego dotyczący braku podstaw prawnych do dochodzenia zapłaty kwoty 167,78 zł stanowiącej równowartość 40 Euro tytułem, rekompensaty za koszty odzyskania wierzytelności.

Podstawą prawną żądania zapłaty rekompensaty w wysokości 40 euro jest art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, zgodnie z którym wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności.

Zważyć należy, że w ustawie chodzi o dochodzenie zaległości płatniczej dotyczącej należności głównej. Nie wpisuje się w istotę instytucji wezwania do uiszczenia należności ubocznych (noty odsetkowe), czy przedłożone do akt sprawy przedsądowego wezwania do zapłaty. W ocenie Sądu nie można żądać rekompensaty kosztów nigdy nie poniesionych. Powód nie wykazał poniesienia jakichkolwiek kosztów pomiędzy dniem popadnięcia przez pozwanego w opóźnienie, a faktycznym dniem uiszczenia przez niego należności. Zważywszy zatem na cel wprowadzenia tego uregulowania i tym samym społeczno-gospodarcze przeznaczenie tego prawa, w niniejszej sprawie brak było podstaw dla uwzględnienia powództwa. Celem bowiem wprowadzenia tejże normy, jak wynikało to zarówno z dyrektywy europejskiej podlegającej implementacji właśnie w tej ustawie, jak i z samej treści art. 10, było zapewnienie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności.

Konsekwencją, jaką pozwany poniósł z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikającej z faktur za świadczone usługi jest obciążenie go należnymi z tego tytułu odsetkami. W ocenie Sądu automatyczne naliczanie kwoty 40 euro, nawet w wypadku dobrowolnej zapłaty każdego należnego świadczenia, nie może stać się dodatkowym, regularnym źródłem pozyskiwania środków przez uprawnionego, pozostającym w oderwaniu od funkcji jaką miała pełnić. W tych okolicznościach stwierdzić należy, że żądanie powoda w zakresie zapłaty rekompensaty za koszty odzyskania wierzytelności było sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem jego prawa.

W tej części powództwo podlegało oddaleniu (pkt. 3 wyroku).

W rozpoznawanej sprawie pozwany podnosił, że żądane pozwem świadczenie zostało przez niego częściowo spełnione w związku z: zapłatą w dniu 16 kwietnia 2018 r. kwoty 2.000 zł w postępowaniu egzekucyjnym w administracji prowadzonym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w K. oraz zapłatą kwot 928,56 zł i 74,67 zł na skutek wystawienia przez pozwanego dowodu księgowego kontrahentowi.

Opisany zarzut pozwanego należało uznać za nieudowodniony w zakresie twierdzeń dotyczących kwoty 2.000 zł. Pozwany wywodził, że kwotę tą wpłacił na rzecz powoda za pośrednictwem Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K. w związku z prowadzonym przez niego administracyjnym postępowaniem egzekucyjnym, o czym miał świadczyć złożony przez niego komputerowy wydruk obrazujący przelew, z którego wynika jedynie, że w związku z zawiadomieniem o zajęciu wierzytelności pieniężnej Wojewódzki Szpital im. (...) w Z. wpłacił na rzecz Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w K. kwotę 2.000 zł. Oprócz tego powód nie złożył żadnych dokumentów świadczących o tym, że kwota ta została przekazana powodowi przez organ podatkowy. Nadto złożony komputerowy wydruk przelewu nie jest opatrzony żadną pieczęcią bankową potwierdzającą dokonanie wpłaty tudzież nie zawiera informacji, że jest to elektroniczne potwierdzenie wpłaty nie wymagające stempla i podpisu osoby dokonującej operacji. Podkreślić trzeba też, że złożone dokumenty w żaden sposób nie wskazują, że wskazana kwota stanowiła wierzytelność należną powodowi z tytułu jego roszczeń odsetkowych, a nie z innych tytułów, choćby dotyczącej należności głównej lub wierzytelności z innych tytułów.

Za udowodnione należało natomiast uznać twierdzenia pozwanego dotyczące zaspokojenia roszczeń powoda w kwocie 928,56 zł i 74,67 zł. Na tę okoliczność pozwany złożył dokumenty księgowe potwierdzające fakt zapłaty tych należności, których powód nie kwestionował ani pod względem formalnym, ani merytorycznym.

W ocenie Sądu zarówno z przedłożonych przez powoda dokumentów źródłowych, stanowiących podstawę do wystawienia not odsetkowych (złożonych faktur VAT), jak również z samych not odsetkowych wynika zasadność i wysokość dochodzonego przez powoda roszczenia.

W niniejszej sprawie powodowie zgodnie z umową wykonali na rzecz pozwanego usługi, za które szpital nie zapłacił w terminach wskazanych w fakturach. Zgodnie z powołanymi wyżej przepisami oznacza to, że strona powodowa może domagać się od strony pozwanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z dnia 8 marca 2013 (Dz.U. 2016.684 t.j.) w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c. w zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 215.400,72 zł, która uwzględnia dokonaną przez pozwanego wpłatę w wysokości 74,67 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 27 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty (punkt 1 wyroku). Nie było żadnych podstaw do uznania, że dochodzenie przez powoda jego roszczeń jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, czy dobrymi obyczajami (art. 5 k.c.). Przeciwnie, za prawidłowo i terminowo wykonane usługi przez powoda należy mu się zapłata w pełnej wysokości i przewidzianym przez strony terminie. To raczej odmowa tej zapłaty przez pozwanego może być traktowana jako sprzeczna z dobrymi obyczajami w obrocie gospodarczym.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu (pkt. 3 wyroku).

Ponieważ powód cofnął pozew w zakresie kwoty 928,56 zł, Sąd na podstawie art. 203 kpc w zw. z art. 355 kpc umorzył postępowanie w tej części (pkt. 2 wyroku).

Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od zasądzenia kosztów procesu od strony pozwanej. Wniosek w tym zakresie został umotywowany trudną sytuacją finansową szpitala.

Art. 102 k.p.c. stanowi o możliwości odstąpienia od obciążenia obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych w przypadkach szczególnie uzasadnionych. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, także dotyczące stanu majątkowego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73). Sąd Najwyższy przyjął, że przepis art. 102 k.p.c. wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w rozpoznawanym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, czy wręcz niesprawiedliwe. Przy zastosowaniu art. 102 k.p.c. winny być brane pod uwagę okoliczności dotyczące charakteru sprawy; o tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi „szczególnie uzasadniony przypadek” w rozumieniu art. 102 k.p.c., decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20.12.1973 r., sygn. akt II CZ 210/73). W judykaturze zastrzega się, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeżeli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych.

W niniejszej sprawie nie istnieją przesłanki wynikające z przebiegu procesu, które uzasadniałyby zwolnienie pozwanego od obowiązku zwrotu kosztów procesu;

to pozwany jako dłużnik nie wywiązujący się ze zobowiązań zmusił powoda do zainicjowania sprawy sądowej, poniesienia dodatkowych kosztów. Nie wykazano, aby pozwany podjął próby spłaty zadłużenia, zagwarantowania powodowi spełnienia świadczenia, choćby w późniejszym terminie. Przeciwnie, powód dwukrotnie nie udzielił pozwanym odpowiedzi na wezwania do zapłaty, zignorował wnioski powodów o zawezwanie do próby ugodowej i ich propozycję nie dochodzenia i nie obciążania pozwanego kosztami związanymi z ewentualnym zawarciem ugody. Dopiero wytoczenie powództwa uruchomiło reakcję pozwanego, który i w tym przypadku nie podjął jakichkolwiek prób negocjacji warunków spłaty zadłużenia, lecz nadal eskalował koszty postępowania, składając sprzeciw od nakazu zapłaty. Także przebieg tego postępowania sprzeciwia się odstąpieniu od reguł ponoszenia kosztów procesu. Dopiero w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podniósł wadliwość objętych pozwem not odsetkowych, zarzucił nieprawidłowość zawartych w nich wyliczeń oraz wdał się w spór co do charakteru odsetek, czego dotychczas nie kwestionował. Podniesione zarzuty, wbrew powszechnej praktyce orzeczniczej, kwestionowały możliwość naliczania odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych, choć stronami stosunku i procesu był podmiot publiczny i przedsiębiorca, a pojęcie transakcji handlowej także nie budzi wątpliwości w orzecznictwie sądów powszechnych orzekających w takich sprawach. Także argumenty przytoczone powyżej, dotyczące zasad współzycia społecznego, sprzeciwiają się innemu rozstrzygnięciu.

Ponieważ strona powodowa wygrała proces niemal w całości, o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c.

Na rzecz powodów zasądzone zostały solidarnie koszty zastępstwa procesowego, opłaty od pełnomocnictw oraz opłaty sądowej od pozwu.